

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1910. Första Kammaren. Nr 17.

Tisdagen den 29 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 29 mars 1910.

Till justitiedepartementet hade från öfverståthållareämbetet insändts en riksdagsmannafullmakt af innehåll att, sedan grosshandlaren Oscar Mauritz Almgren blifvit af stadsfullmäktige i Stockholms stad utsedd till ledamot af Riksdagens Första kammare för en tid af sex år från och med den 1 januari 1910 men denna plats blifvit ledig, vid förrättning enligt 14 § af lagen om val till Riksdagen rektorn *Carl Hugo Hernlund* blifvit utsedd att inträda såsom ledamot af nämnda kammare för tiden till den 1 januari år 1916.

Vid den granskning af fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet samt vidare af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten öfverlämnas till Första kammaren.

Efter uppdrag:
Steno Stenberg.

Upplästes ett från Andra kammaren ankommet protokollutdrag, nr 219, innefattande inbjudning till Första kammaren att förena sig med Andra kammaren i dess beslut, att ett sär-

skildt utskott, bestående af tjugutvå ledamöter, elfva från hvardera kammaren, skulle tillsättas för behandling af

ej mindre Kungl. Maj:ts nådiga propositioner till Riksdagen med förslag till:

1:o) lag om ändring i 19 och 20 kap. strafflagen, samt

2:o) lag om kollektivaftal mellan arbetsgifvare och arbetare, lag om särskild domstol i vissa arbetstvister, lag om vissa arbetsaftal, lag angående ändring af 17 kap. 4 § handelsbalken, lag om ändring af 2 § lagen angående medling i arbetstvister den 31 december 1906, lag angående ändring af 158 § utskökningslagen, lag angående ändring af 10 § lagen om hvad iakttagas skall i afseende å införande af lagen om nyttjanderätt till fast egendom den 14 juni 1907 samt lag om ändrad lydelse af 19 kap. 22 § samt 25 kap. 15 och 22 §§ strafflagen,

än äfven de ytterligare framställningar, som kunde komma att af Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i dessa ämnen eller andra i omedelbart samband därmed stående frågor.

Ordet lämnades på begäran till

friherre Åkerhielm, som yttrade: På samma gång jag hemställer, att kammaren måtte antaga den nu upplästa inbjudningen, får jag föreslå, att kammaren måtte besluta att för sin del utse sex suppleanter för ledamöterna uti ifrågakvarande utskott.

Härtill lämnade kammaren på gjord proposition sitt bifall.

Herr talmannen yttrade, att han, efter öfverenskommelse med herr talmannen i Andra kammaren, finge föreslå, det Första kammaren ville besluta att företaga vid sammanträde, som komme att hållas lördagen den 2 nästkommande april, val af ledamöter, och vid sammanträde den 4 i sagda månad val af suppleanter i särskilda utskottet nr 2.

Detta förslag antogs.

Anmäldes och bordlades

jordbruksutskottets memorial nr 31, med öfverlämnande till Riksdagen af förteckningar å försålda kronoegendomar samt å inköp af mark för bildande af kronoparker; äfvensom

Första kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, nr 7, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande resestipendier för lärarepersonalen vid småskolläraryrkesseminarier.

Vid föredragning af Kungl. Maj:ts nedannämnda den 22 i denna månad bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till lag om ändring i 19 och 20 kap. strafflagen, samt

2:o) med förslag till lag om kollektivafstal mellan arbetsgifvare och arbetare, m. m.,

hänvisades dessa propositioner till det särskilda utskott, som Riksdagen beslutat tillsätta för propositionernas behandling.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts den 22 innevarande mars bordlagda nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning angående skogsvårdsavgifter.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet den af herr *Östberg, Johan*, den 22 innevarande mars afgifna och då bordlagda motion, nr 68, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran bevillningsutskottets den 22 i denna månad bordlagda betänkande nr 14.

Vid föredragning af jordbruksutskottets den 22 innevarande mars bordlagda memorial nr 40, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i frågor rörande anslag under riksstatens nionde hufvudtitel, godkändes de i detta memorial föreslagna voteringspropositioner.

Afgåfvos följande motioner:

nr 69, af herrar *Björck* och *Clason*, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning;

nr 70, af herrar *Björck* och *Clason*, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om emeritlöner för präster; och

nr 71, af herr *Jonsson*, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om kyrkofond.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Torsdagen den 31 Mars.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att bland utskottsbetänkandena på föredragningslistan till nästa sammanträde skulle sättas främst de, som denna dag bordlagts första gången.

Kammaren åtskildes kl. 2,56 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Torsdagen den 31 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr talmannen lät uppläsa följande af statsrådet och chefen för Kungl. civildepartementet till honom på Kungl. Maj:ts befallning öfversända nådiga skrifvelse:

Till Riksdagens Första Kammare,
i anledning af H. K. H. Prinsessan Ingrid Victoria Sofia Louise Margaretas födelse.

VI GUSTAF, med GUDS Nåde, Sveriges,
Götes och Vendes Konung,

tillbjude Eder, Gode Herrar och Svenske män, ledamöter af Riksdagens Första Kammare, Vår ynnest och nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig!

Med djup tacksamhet för Försynens nåd gifva Vi Eder härigenom tillkänna, att Hennes Kungl. Höghet Kronprinsessan denna dag klockan 3 f. m. lyckligen blifvit förlöst med en prinsessa, som kommer att i det heliga dopet undfå namnen *Ingrid Victoria Sofia Louise Margareta.*

Förvissade, att I med Oss och Vårt Kungl. Hus delen glädjen öfver denna lyckliga tilldragelse, förblifve Vi Eder med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågna.

Stockholms slott den 28 mars 1910.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:
GUSTAF ADOLF.

Hugo von Sydow.

Därefter yttrade herr vice talmannen: Jag tillåter mig hemställa, att kammaren i anledning af det nådiga meddelandet behagade uppdraga åt kammarens talman att till Deras Majestäter Konungen och Drottningen och till de höga föräldrarna framföra kammarens vördnadsfulla lyckönskningar till den för konungahuset och fäderneslandet så glädjande tilldragelsen.

Till denna hemställan lämnade kammaren sitt enhälliga bifall.

Herr statsrådet *Swartz* aflämnade Kungl. Maj:ts nedan-nämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) angående omorganisation af navigationsskolorna;
- 2:o) angående ny pensionsstat för daglönare vid marinen;
- 3:o) angående delaktighet i småskolelärares m. fl. ålderdoms-understödsanstalt för lärare och lärarinnor vid lotsbarnskolor;
- 4:o) angående användande af allmänna besparingar å riksstatsens femte hufvudtitel till anskaffning och anordnande af hissar i flottans sjukhus i Karlskrona m. m.; och
- 5:o) med förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts denna dag aflämnade nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) angående omorganisation af navigationsskolorna; och
 - 2:o) angående användande af allmänna besparingar å riksstatsens femte hufvudtitel till anskaffning och anordnande af hissar i flottans sjukhus i Karlskrona m. m.
-

Föredrogos och hänvisades till bankoutsrottet Kungl. Maj:ts under sammanträdet aflämnade nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) angående ny pensionsstat för daglönare vid marinen; och
2:o) angående delaktighet i småskolelärares m. fl. åldersunderstödsanstalt för lärare och lärarinnor vid lotsbarnskolor.

Vid föredragning af Kungl. Maj:ts under sammanträdet aflämnade nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, blef denna proposition på begäran bordlagd.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 17, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen i anledning af förevarande motioner må för sin del förklara adjunkten vid Hälsingborgs högre allmänna läroverk Johan Peter Ahlgren berättigad att från och med 1911 års ingång åtnjuta aflöning i fjärde lönegraden, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, afslagit såväl utskottets ofvanberörda hemställan som de i ämnet väckta motionerna.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 117;

Nej — 26.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 227, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 79 ja och 144 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 196 ja och 170 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 1, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må, med godkännande af de uppgjorda förslagen till stater för infanteriet, kavalleriet, artilleriet, artilleriets tygstater, fortifikationen och trängen, höja anslaget till aflöning och rekrytering m. m., nu 17,921,168 kronor, med 65,008 kronor till 17,986,176 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat höja anslaget till aflöning och rekrytering m. m. nu 17,921,168 kronor, med 36,939 kronor, till 17,958,107 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 137;

Nej — 9.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 228, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 74 ja och 147 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 211 ja och 156 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 2, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må öka anslaget till de värnpliktiges aflöning, inskrifning och redovisning m. m., nu 2,587,145 kronor, med 290,320 kronor till 2,877,465 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat minska anslaget till de värnpliktiges aflöning, inskrifning och redovisning m. m., nu 2,587,145 kronor med 86,862 kronor till 2,500,283 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 140;

Nej — 6.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 229, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 88 ja och 134 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 228 ja och 140 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 3, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må öka anslaget till arméns mathållning, nu 7,359,405 kronor, med 245,286 kronor till 7,604,691 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat minska anslaget till arméns mathållning, nu 7,359,405 kronor, med 192,246 kronor, till 7,167,159 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 143;

Nej — 3.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 230, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 97 ja och 123 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 240 ja och 126 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 4, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må höja anslaget till arméns munderingsutrustning, nu 4,378,424 kronor med 149,773 kronor till 4,528,197 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat minska anslaget till arméns munderingsutrustning, nu 4,378,424 kronor, med 149,167 kronor till 4,229,257 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 143;

Nej — 3.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom däriifrån ett protokollsutdrag, nr 231, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 79 ja och 139 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 222 ja och 142 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 5, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må öka anslaget till arméns diverse intendenturbehof, nu 760,729 kronor, med 25,343 kronor till 786,072 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat minska anslaget till arméns diverse intendenturbehof, nu 760,729 kronor, med 19,919 kronor till 740,810 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 141;

Nej — 3.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 232, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 79 ja och 134 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 220 ja och 137 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 6, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren vill, att Riksdagen må öka anslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, nu, 1,570,808 kronor, med 206,248 kronor till 1,777,056 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat höja anslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, nu 1,570,808 kronor, med 123,268 kronor till 1,694,076 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 142;

Nej — 4.

Sedan protokoll öfver omröstningn blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 222, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 80 ja och 129 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 222 ja och 133 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 7, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må öka anslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt

hofbeslag, nu 362,250 kronor, med 14,343 kronor till 376,593 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat minska anslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hofbeslag, nu 362,250 kronor, med 744 kronor till 361,506 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 139;

Nej — 4.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 234, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 81 ja och 133 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 220 ja och 137 nej, hvadan beslut, i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 8, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må för anskaffning af ny fältartillerimateriel af det utaf 1909 års Riksdag beviljade beloppet 3,000,000 kronor, å extra stat för år 1911 anvisa ytterligare 400,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, afslagit utskottets hemställan och Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 130;

Nej — 16.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett pro-

tokollsutdrag, nr 235, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 48 ja och 165 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 178 ja och 181 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial nr 20, punkten 9, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen må till belyningsmateriel å extra stat för år 1911 anvisa ett anslag af 70,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af omhänderhafvande medel under år 1910 förskjuta beloppet för att sedermera af nämnda anslag ersättas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, afslagit såväl utskottets hemställan som Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 125;

Nej — 22.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 236, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 58 ja och 166 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 183 ja och 188 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmels med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af jordbruksutskottet i dess memorial nr 40, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen i den för skogsstaten gällande stat uppför ytterligare fem jägmästarbefattningar med de af Kungl. Maj:t föreslagna löneförmåner och i sammanhang därmed nedsätter de i samma stat

uppförda resepenningarna till jägmästaren i Tjusts revir, nu 700 kronor, med 100 kronor till 600 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej:

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, beslutat, att i den för skogsstaten gällande stat uppföra ytterligare *sex* jägmästarebefattningar med de af Kungl. Maj:t och bemälda motionärer föreslagna löneförmåner och i sammanhang därmed nedsätta de i samma stat uppförda resepenningarna till jägmästaren i Tjusts revir, nu 700 kronor, med 100 kronor till 600 kronor.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 96;

Nej — 50.

Sedan protokoll' öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 237, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 89 ja och 133 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 185 ja och 183 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af jordbruksutskottet i dess memorial nr 40, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

»Den, som, i likhet med Första kammaren, vill, att Riksdagen till uppförande af en karantänsanstalt för husdjur i Haparanda på extra stat för år 1911 anvisar ett belopp af 13,600 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under innevarande år af tillgängliga medel utanordna nämnda belopp, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra kammaren, afslagit Kungl. Maj:ts framställning i ämnet.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 124;

Nej — 22.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, nr 238, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 97 ja och 126 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 221 ja och 148 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Föredrogos och hänvisades till Riksdagens särskilda utskott nr 1 följande den 29 innevarande mars bordlagda motioner:

nr 69, af herrar *Björck* och *Clason*, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning;

nr 70, af herrar *Björck* och *Clason*, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om emeritlöner för präster; och

nr 71, af herr *Jonsson*, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om kyrkofond.

Föredrogs och lades till handlingarna jordbruksutskottets den 29 innevarande månad bordlagda memorial nr 31, med öfverlämnande till Riksdagen af förteckningar å försålda kronoegendomar samt å inköp af mark för bildande af kronoparker.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran Första kammarens tillfälliga utskotts den 29 i denna månad bordlagda utlåtande nr 7.

Herr *Nilsson* afgaf en motion, nr 72, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om föreningar.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Anmäldes och bordlades lagutskottets utlåtanden:

nr 32, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående villkoren för giltigheten af sådant utaf ömsesidigt försäkringsbolag fattadt beslut, hvarigenom delägarnes ansvarighet för bolagets förbindelser förändras,

nr 33, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående tillägg till lagen den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärfva fast egendom m. m., samt

nr 34, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning om verkningarne af lagen den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärfva fast egendom m. m.

Justerades fyra protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att lagutskottets utlåtanden nr 32—34 skulle sättas främst bland betänkandena på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,57 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Fredagen den 1 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Herr statsrådet *Petersson* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående pension å allmänna indragningsstaten åt sergeanten af första klassen vid Norrbottens regemente Bernhard Söderholm; och

2:o) angående pension å allmänna indragningsstaten för tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation Johan Fredrik Johansson.

Kungl. proposition om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Föredrogs Kungl. Maj:ts nästlidne dag bordlagda nådiga proposition till Riksdagen med förslag till förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Herr Cavalli: I de reglementariska bestämmelser, som gälla för vår riksförsamling, saknas de föreskrifter, hvilka förekomma i åtskilliga andra länders arbetsordningar för deras representantförsamlingar om dubbla eller flera läsningar af ett lagförslag. Detta gör att en enskild riksdagsman, som icke tillhör det utskott, till hvilket en proposition eller annat förslag hänvisas, blir nästan ur stånd att före ärendets afgörande uttala sig därom eller göra sin mening hörd i fråga om det framlagda förslaget utom vid det enda tillfälle då det remitteras till vederbörligt utskott. Till följd häraf har jag i dag tagit till ordet vid remissen af den kungl. propositionen angående inkomst- och förmögenhetsskatt, därför att jag i vissa delar har en mening, som strider emot det framlagda förslaget. Med hänsyn till saknaden af dessa dubbla läsningar och då jag måste precisera mina erinringar vid detta enda tillfälle, skall jag inskränka dem till två punkter, hvilka äro af principiell betydelse och, den ena åtminstone, af mycket stor reell innebörd.

Jag ber då få erinra kammarens ledamöter om det faktum, som vi alla känna, att vi för närvarande vid uppgifvande af be-

skattningsbar inkomst icke hafva rätt att göra afdrag för utskylder till stat och kommun. Anledningen, hvarför vid framläggande af det första förslaget till inkomstskatt en sådan rätt icke föreslogs, var den, att det då framlagda förslaget slöt sig till och skulle tillämpas vid sidan af gällande bevillningsförordning, och önskvärdt var att, såvidt möjligt, icke för stora ändringar gjordes i bestämmelserna hos dessa vid sidan af hvarandra löpande förordningar för att icke därigenom alltför mycket förvilla de skattskyldige. Ett ytterligare och viktigare skäl var, att denna förordning var provisorisk. Nu är det slut med provisoriet, nu stå vi inför ett förslag, som är afsedt att gälla för framtiden. Hvarför har man då icke medgifvit rätt till afdrag för utskylder? Till svar härå meddelar föredragande departementschefen följande. Han erinrar först därom, att kammarrätten vid upprepade tillfällen yrkat på rätt till afdrag för erlagda utskylder och han tillägger: »För egen del kan jag icke annat än medgifva befogenheten af kammarrättens erinran», och man tycker, att vid sådant förhållande saken skulle vara klar, men departementschefen förklarar sig af statsfinansiella skäl icke kunna tillstyrka en sådan anordning, därför att minskningen i den beräknade skatten skulle, såsom han förmodade, uppgå till öfver två miljoner kronor. Nu får jag för min del säga det, att om en sak är riktig, så får jag väl icke dagtinga med min öfvertygelse härom, därför att staten får så mycket större inkomster, om jag icke gör det rätta. Är det rätt, får jag göra hvad rätten kräver och fylla de hål, som uppstå, på annat sätt. Och jag får fästa uppmärksamheten på, att, såvidt af motiveringen framgår, har någon undersökning icke förekommit om möjligheten huruvida en uppdelning af utskylderna, såvidt det är fråga om rätt att göra afdrag för dem, kunde ske så, att åtminstone afdrag medgäfvades för de belopp, som betalas i utskylder för inkomst, underkastad progressiv statsskatt. Ty på denna progressiva inkomstskatt får jag, enligt förslaget, betala progressiv skatt ännu en gång.

Men detta är dock icke den viktigaste och största frågan, utan denna rör själfva förmögenhetsskattens anordning. Den är, mina herrar, progressiv. Motiveringen till förslaget angifver, såvidt jag hunnit genomgå den, icke några andra länder, där förmögenhetsskatten är progressiv. Men vare sig jag icke tillräckligt noggrannt genomgått betänkandet, eller progressiv förmögenhetsskatt finnes i något land utan att vara i betänkandet angifvet, faktum är, att förmögenhetsskatt i de flesta andra länder, där den icke är en ren kapitalränteskatt, ordnats såsom en själfständig proportionell skatt. Man har hämtat förebilden om förmögenhetsskatt från utlandet, men icke följt föredömet fullt ut, utan här tillämpat den på det för oss hårdhändtaste sätt, som

Kungl. proposition om inkomst- och förmögenhetsskatt.
(Forts.)

Kungl. proposition om inkomst- och förmögenhets-skatt.

(Forts.)

kunnat ske. Jag vågar nu anhålla om kammarens uppmärksamhet för ett ögonblick, då jag går att framlägga huru skatten, grundad på dessa anordningar, skulle anordnas och komma att verka.

Den skattskyldige skall fortfarande som hittills uppgifva sin inkomst af arbete och af kapital, således äfven den del af inkomsten, som är afkastning af förmögenhet. Inkomstens belopp fastslås till siffran af beskattningsmyndigheten och sedan denna siffra funnits, hvad skall då ske? Vi läsa 17 § 3 stycket, som lyder sålunda: »För beskattning af förmögenheten upptages i det taxerade beloppet en tredjedel af förmögenhetens till fem procent beräknade afkastning eller således en sextiondedel af den uppskattade förmögenheten.» Det betyder — jag fortsätter — att sedan man fått nyss angifna siffra å inkomsten af kapital och af arbete fastslagen, skall det tilläggas en siffra, som innefattar en bestämd kvotdel af förmögenheten, och sedan man fått denna sammanlagda siffra, lägges å denna en progressiv slagruta, som anvisar, hvad skattesatsen skall träffa. Man får således betala progressiv skatt på den *verkliga* afkastningen af förmögenhet och å öfriga inkomster och därefter ytterligare progressiv skatt på en *beräknad* afkastning af förmögenheten, ty, mina herrar, i 6 mom. af anvisningarna till ledning vid taxering stadgas följande: »Huruvida egendom, fast eller lös, lämnar afkastning eller icke, är i och för sig ej afgörande för frågan, om egendomen skall räknas såsom tillgång. Sålunda skall vid taxering af förmögenhet medräknas jämväl obebyggda tomter äfvensom aktier och dylika värdepapper, utan hinder däraf att de för tillfället icke lämna afkastning».

Nu äro i propositionen angifna åtskilliga skäl för en sådan åtgärd. Jag skall i detta sammanhang endast upptaga ett par af dem. Det heter sålunda: »Då skatteförmågan otvifvelaktigt växer med förmögenhetens tillväxt, själfständigt för sig betraktad, har jag ansett det vara principiellt riktigt, att förmögenhetsskatten anordnas efter en progressiv metod. Den ordning, som i sådant afseende i föreliggande förslag kommit till användning, skulle jag kunna karaktärisera sålunda, att densamma, i anslutning till inkomstskatten, principiellt bygges på förmögenhetens afkastning». Herrarne hafva nyss hört, att äfven annat än förmögenhetens afkastning här kommer i betraktande, men det skäl, till hvilket jag i detta sammanhang håller mig, är, att »skatteförmågan otvifvelaktigt växer med förmögenhetens tillväxt» Det är lätt att undersöka, huru därmed förhåller sig i detta land, ty det går icke an att hämta exempel från utlandet utan hänsyn till förhållandena inom landet; och i detta afseende skall jag påvisa, hvart förslaget i detta fall leder.

Enligt förslaget skall såsom allmän grund för uppskattning

af egendom gälla saluvärdet, hvarmed förstås det pris, som kan antagas vara påräkneligt för egendomen vid en försäljning af densamma under normala förhållanden. Och i detta afseende komma våra egendomliga förhållanden med saluvärden på börs-papper att spela en betydande roll. I andra länder, när på ett börs-papper af valör en kursskillnad på 6 eller 8 procent uppstår, är det något, hvarom man talar i pressen och annorledes, något som väcker uppmärksamhet, men här — det veta herrarna — kunna värdena växla med 100 kronor på en dag och 1,000 kronor på några veckor. Man behöfver icke vara mycket inne i dessa förhållanden för att därom ha kännedom.

Låt mig nu taga ett exempel för att visa hvart detta förslag med däri tillämpade grundsatser leder här. Jag tager ett exempel, som är väl känt, jag beklagar, att det är så känt som det är, men å andra sidan är det så mycket lättare att kontrollera riktigheten af mina ord. Det papper, å hvilket jag hänsyftar, gällde för ungefärligen tre år sedan omkring 10,000 kronor pr aktie för att strax därefter med några hundratals kronor öfverstiga den siffran. En person ägde ett femtiotal sådana aktier och han skulle således deklarera en förmögenhet af 500,000 kronor för detta papper, och han skulle betala en progressiv förmögenhetsskatt — han hade annan inkomst — efter en sextiondedel af detta belopp eller i afjämnadt tal för en afkastning af 8,300 kronor, men, mina herrar, mindre än två år därefter stod detta papper i 4,800 kronor pr aktie, och samme man skulle då deklarera för en förmögenhet af 240,000 kronor med en afkastning af 4,000 kronor. Men, heter det, riktigheten af den föreslagna åtgärden ligger däri, att »skatteförmågan otvifvelaktigt växer med förmögenhetens tillväxt». Ja, det är frågan; ty den skattskyldige hade vid de angifna tillfällena på öret samma utdelning. Men det ena året skulle han fått betala skatt efter en progressiv skatteskala för en beräknad afkastning mera än dubbelt så stor som det andra och detta trots det att inkomsten var densamma.

Efter min uppfattning är därför den anordning af förmögenhetsskatten, som här är föreslagen, icke acceptabel.

Det kan då frågas, hvilken utväg som finnes att annorledes anordna förmögenhetsskatten. Om jag skulle hafva skyldighet att svara därpå, skulle jag vilja säga, att det finnes flera utvägar, men den enklaste och naturligaste är att bibehålla den progressiva inkomstskatten och att vid sidan af den lägga en fristående proportionell förmögenhetsskatt. Hvilken väg bevillningsutskottet kommer att välja få vi se. Om jag i denna fråga hyste något hopp, så skulle jag hoppas, att propositionen i denna del varder af bevillningsutskottet ändrad.

Kungl. proposition om inkomst- och förmögenhetsskatt.

(Forts.)

Kungl. proposition om inkomst- och förmögenhetsskatt.
(Forts.)

Herr statsrådet Swartz: Det har för mig uppgifvits, att den föregående ärade talaren lämnat den uppgiften, att i inga andra länder förekommer progressiv förmögenhetsskatt för närvarande. Jag vill med anledning häraf endast be herrarna taga del af hvad som på sid. 146 i Kungl. Maj:ts proposition finnes anfördt angående förhållandena i Danmark. Där är det nämligen så, att förmögenhetsskatten, som ursprungligen bestämdes till 0,06 procent af förmögenhetens beskattningsbara belopp, har under år 1909 blifvit höjd och numera utgår med 0,06 procent af förmögenhet, som understiger 15,000 kronor, med 0,08 procent af förmögenhet, som uppgår till 15,000 men icke till 30,000 kronor, samt med 0,10 procent af förmögenhet på 30,000 kronor eller därutöver.*

Det är ju en progression, om än icke så anordnad som i Kungl. Maj:ts förslag.

Grefve Douglas: Det är ett betydelsefullt ögonblick, då regeringens proposition om den nya skattetyper — förmögenhetsskatten — skall öfverlämnas till vederbörligt utskott. Vi hafva först i går eftermiddag erhållit propositionen, och då från kompetent håll redan framhållits en del lufvudpunkter, så torde i afseende å detaljerna och då vi som sagdt endast haft så kort tid för att genomläsa propositionen, icke vara mycket att tillägga. Den nya förmögenhetsskatten gör sitt inträde hos oss på ett mycket, om jag så får säga, oskyldigt och beskedligt sätt, den bäres fram under skydd af inkomstskatten. Men man behöfver icke hafva observerat mycket angående de tendenser, som nu för tiden föreligga, för att fråga sig — hvad manne det blir af den pilten? Får han dåliga ingifvelser, kan han växa till en jätte, som förkväfvat den, under hvars beskydd han gjort sitt inträde, nämligen inkomsten!

Jag fäster mig vid ett uttalande af herr statsrådet och chefen för finansdepartementet på sidan 149 af den kungl. propositionen. Där säger herr statsrådet, att förmögenhetsskatten skall blifva progressiv. »Häremot synes mig icke några berättigade invändningar kunna göras, om blott inkomstskattens och förmögenhetsskattens sammanlagda progression stannar vid ett maximum, som enligt de nationalekonomiska och andra synpunkter, hvilka bära tagas i betraktande vid skattens bestämmande, icke kan anses för högt.» Ja, om blott! Jag har förgäfvat letat i den kungl. propositionen efter några försök att skapa en garanti för att detta »om blott» verkligen måtte hållas inom önskad område. Det torde icke vara lämpligt att redan nu här ingå i en närmare redogörelse angående de medel, som härvidlag möjligen stå till buds, och då den enskilde riksdagsmannen i motionsrätten har möjlighet att göra sin åsikt gällande, så har jag i dag

endast i korthet velat framhålla den konstitutionella sidan af saken utöfver de finanstekniska anmärkningar, som redan hafva blifvit gjorda.

Efter härmed slutad öfverläggning hänvisades den Kungl. propositionen till bevillningsutskottet; och skulle till utskottet jämväl öfverlämnas de i anledning af samma proposition inom kammaren nu afgifna yttrandena.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet herr *Nilssons* under gårdagen bordlagda motion, nr 72, i anledning af Kungl. Maj:ts förslag till lag om föreningar.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran, lagutskottets sistlidna dag bordlagda utlåtanden nr 32—34.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet de under sammanträdet aflämnade Kungl. propositionerna.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

Herr vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag tillåter mig hemställa, att på morgondagens föredragningslista måtte bland betänkandena uppföras först bevillningsutskottets betänkande nr 14, därefter lagutskottets utlåtanden nr 32, 33 och 34 och sedan andra tillfälliga utskottets utlåtande nr 7.

Denna hemställan bifölls.

Kammaren åtskildes kl. 2.27 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.